

Bruxelles, 8.11.2017
COM(2017) 660 final

2017/0294 (COD)

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

**de modificare a Directivei 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în
sectorul gazelor naturale**

(Text cu relevanță pentru SEE)

{SWD(2017) 368 final}

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

Crearea unei piețe integrate a gazelor naturale este un element fundamental al proiectului UE de a crea o uniune energetică. Se consideră că piața internă a gazelor naturale funcționează bine atunci când gazul poate circula liber între statele membre în funcție de necesități și la un preț corect. O piață a gazelor funcțională este o premiză esențială pentru sporirea securității aprovizionării cu gaze în Uniune. Întrucât gazul este transportat în principal prin conducte, interconectarea rețelelor de gaze între statele membre și accesul nediscriminatoriu la aceste rețele constituie baza funcționării eficiente a pieței. Ea este, de asemenea, o premiză esențială a livrărilor de gaze în timpul situațiilor de urgență, atât între statele membre, cât și către țările terțe învecinate. UE este în mare măsură dependentă de importurile de gaze naturale din țări terțe și este în interesul UE și al consumatorilor de gaze naturale să existe cât mai multă transparență și concurență și în ceea ce privește conductele din respectivele țări.

Deși legislația UE se aplică, în general, în apele teritoriale și în zona economică exclusivă a statelor membre ale UE, Directiva 2009/73/CE¹ (denumită în continuare „Directiva privind gazele naturale”) nu prevede în mod explicit un cadru juridic pentru conductele de gaze înspre și dinspre țări terțe. În consecință, în urma unei analize juridice, s-a concluzionat că normele aplicabile conductelor de transport al gazelor care leagă două sau mai multe state membre și care intră în sfera de cuprindere a definiției „conductei de interconexiune” nu sunt aplicabile unor astfel de conducte care intră în UE. Cu toate acestea, există o practică de a aplica principiile fundamentale ale cadrului de reglementare stabilit de Directiva privind gazele naturale și în cazul țărilor terțe, în special prin intermediul acordurilor internaționale referitoare la conductele de gaz care intră în Uniunea Europeană. Se consideră că, de acum înainte, sunt necesare măsuri legislative pentru a defini și a specifica în mod explicit și coerent cadrul de reglementare aplicabil tuturor conductelor de gaze înspre și dinspre țări terțe.

Cu modificările propuse, Directiva privind gazele naturale în totalitatea sa (precum și actele juridice conexe, cum ar fi Regulamentul privind gazele naturale, codurile și orientările privind rețelele, cu excepția cazului în care respectivele acte prevăd altceva) va deveni aplicabilă conductelor înspre și dinspre țări terțe, inclusiv conductelor existente și viitoare, până la frontiera jurisdicției UE. Sunt incluse dispozițiile respective referitoare la accesul părților terțe, la reglementarea tarifelor, la separarea proprietății și la transparență. Ea va permite, de asemenea, noilor conducte înspre și dinspre țări terțe să solicite o derogare de la normele de mai sus, în temeiul articolului 36 din Directiva privind gazele naturale. În ceea ce privește conductele existente, care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 36, statelor membre li se va permite să acorde derogări de la aplicarea principalelor dispoziții ale directivei, cu condiția ca derogarea să nu fie în detrimentul concurenței, al funcționării eficiente a pieței sau al securității aprovizionării în Uniune.

Conductele înspre și dinspre țări terțe ar urma să facă obiectul a cel puțin două cadre de reglementare diferite. În cazul în care această situație conduce la situații complexe din punct de vedere juridic, instrumentul adecvat pentru asigurarea unui cadru de reglementare coerent

¹ Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, JO L 211 din 14 august 2009, p. 94.

pentru întreaga conductă va lua adesea forma unui acord internațional cu țara terță sau cu țările terțe în cauză. În absența unui astfel de acord, a unei exceptări pentru o infrastructură nouă sau a unei derogări pentru infrastructura aflată deja în exploatare, conducta poate fi exploatată doar în conformitate cu cerințele Directivei 2009/73/CE în cadrul frontierelor jurisdicției UE.

- **Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat**

Propunerea conferă normelor aplicabile în prezent conductelor interne ale UE aplicabilitate și conductelor înspre și dinspre țări terțe. Ca atare, ea este coerentă cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat. Pentru a se ține seama de cerințele specifice privind țările terțe, dacă este cazul, sunt incluse clarificări suplimentare.

- **Coerența cu alte politici ale Uniunii**

Propunerea urmărește să pună în aplicare obiectivele esențiale ale uniunii energetice, astfel cum sunt definite în Strategia-cadru pentru o uniune energetică rezilientă cu o politică prospectivă în domeniul schimbărilor climatice, în special în ceea ce privește dimensiunea securității energetice (întrucât unul dintre principalii factori determinanți ai securității energetice este finalizarea pieței interne a energiei).

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

- **Temei juridic**

Temeiul juridic al măsurilor propuse este articolul 194 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care a consolidat și a clarificat competențele UE în domeniul energiei. Potrivit articolului 194 din TFUE, principalele scopuri ale politicii energetice a UE sunt: să asigure funcționarea pieței energiei; să asigure securitatea aprovizionării cu energie în Uniune; să promoveze eficiența energetică și economia de energie, precum și dezvoltarea unor forme de energie noi și regenerabile; și să promoveze interconectarea rețelelor energetice.

Prezenta propunere se bazează, de asemenea, pe un set cuprinzător de acte legislative care au fost adoptate și actualizate în ultimele două decenii. În vederea creării unei piețe interne a energiei, UE a adoptat trei pachete legislative consecutive în perioada 1996 – 2009, cu scopul general de a integra piețele și de a liberaliza piețele naționale ale energiei electrice și gazelor. În acest sens, prezenta propunere ar asigura faptul că nu se face nicio discriminare între operatorii conductelor de gaze înspre și dinspre UE și alți participanți de pe piață cărora Directiva privind gazele naturale li se aplică pe deplin, precum operatorii conductelor de gaze care fac legătura între diferite state membre sau operatorii sistemelor de transport din statele membre.

Prezenta propunere ar trebui considerată, de asemenea, ca făcând parte dintr-un efort continuu vizând asigurarea integrării și funcționării eficiente a piețelor de gaze din Europa.

- **Subsidiaritate (pentru competență neexclusivă)**

Modificările propuse la Directiva privind gazele naturale sunt necesare pentru a atinge obiectivul de realizare a unei piețe UE integrate a gazelor naturale, care nu poate fi atins la fel de eficient la nivel național din cauza normelor naționale fragmentate. S-a dovedit că abordările izolate la nivel național au determinat întâzieri în punerea în aplicare a normelor privind piața internă a energiei, ducând la măsuri de reglementare incompatibile și suboptimale,

la dublări inutile ale intervențiilor și la întârzieri în corectarea disfuncționalităților pieței². În plus, conductele înspre și dinspre țări terțe au, în majoritatea cazurilor, o capacitate care este capabilă să afecteze piața internă a gazelor și securitatea aprovizionării în câteva state membre.

- **Proportionalitate**

Modificările propuse vizează strict ceea ce este indispensabil pentru realizarea progreselor necesare pentru piața internă, lăsând în același timp competențe și responsabilități adecvate în sarcina statelor membre, a autorităților naționale de reglementare și a actorilor de la nivel național. Ele includ posibilitatea unor derogări pentru infrastructura existentă (și anume conducte înspre și dinspre țări terțe care sunt finalizate înainte de intrarea în vigoare a prezentei directive), pentru a se lua în considerare structurile juridice complexe deja existente, care pot necesita o abordare specifică fiecărui caz, cu condiția ca derogarea să nu fie în detrimentul concurenței, al funcționării eficiente a pieței sau al securității aprovizionării în Uniune.

- **Alegerea instrumentului**

Propunerea modifică Directiva privind gazele naturale, un element esențial al celui de-Al treilea pachet privind energia. Alegerea unui act de modificare reflectă caracterul limitat al prezentei propuneri.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR EX POST, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

- **Evaluări ex post/verificări ale adecvării legislației existente**

Conținutul prezentei propuneri este limitat la oferirea unor clarificări într-un domeniu în care legislația UE aplicabilă (sau lipsa acesteia) și practica aplicată diferă. Propunerea se bazează pe practica consacrată. Pentru a se ține seama de situațiile existente create ca rezultat al lipsei unor norme explicite în baza cadrului actual, statele membre sunt abilitate să acorde derogări pentru infrastructura de operare existentă. Având în vedere cele de mai sus, se consideră că modificarea Directivei privind gazele naturale poate fi realizată fără un proces de evaluare separată.

- **Evaluarea impactului**

Prezenta propunere nu necesită o evaluare detaliată a impactului, deoarece modificările propuse reflectă practica de a aplica principiile fundamentale ale cadrului de reglementare stabilit în Directiva privind gazele naturale în ceea ce privește țările terțe. Acest aspect este evidențiat în mod particular de faptul că aceste principii sunt reflectate în câteva acorduri internaționale dintre state membre și țări terțe sau dintre UE și țări terțe și că ele sunt aplicate în mod consecvent conductelor intrafrontaliere înspre și dinspre țări terțe.

- **Adecvarea reglementărilor și simplificarea**

Propunerea poate spori cerințele administrative, totuși doar într-o măsură foarte limitată. Întrucât în urma modificărilor, Directiva privind gazele naturale va fi aplicabilă, în cadrul jurisdicției UE, în totalitatea ei conductelor înspre și dinspre țări terțe, ea va permite, în egală măsură, noilor conducte de gaze naturale înspre și dinspre țări terțe să solicite o derogare

² După cum a fost prezentat în detaliu în evaluarea actelor legislative reformate în cadrul Inițiativei privind organizarea pieței energiei [Propunerile Comisiei COM(2016)864 final].

pentru infrastructură nouă în baza articolului 36 din Directiva privind gazele naturale. În consecință, numărul cererilor de derogare ar putea crește, ceea ce implică necesitatea unor angajamente la nivel administrativ din partea autorităților naționale de reglementare și a Comisiei în ceea ce privește luarea unor decizii suplimentare vizând derogări. Totuși, acestea nu reprezintă o sarcină nouă, ci o sarcină de bază definită în cel de-Al treilea pachet privind energia (articolul 36 din Directiva privind gazele naturale).

4. IMPLICAȚIILE BUGETARE

Nu se preconizează implicații bugetare care să decurgă din modificările propuse ale Directivei privind gazele naturale.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planuri de punere în aplicare și modalități de monitorizare, evaluare și raportare**

Comisia va monitoriza transpunerea și respectarea de către statele membre și de către alți actori a măsurii care va fi adoptată în final și va lua măsuri de asigurare a aplicării ei efective dacă și atunci când va fi necesar. Autoritățile naționale de reglementare și alte autorități naționale competente existente vor asigura punerea în aplicare a propunerii la nivel național.

- **Explicații detaliate referitoare la prevederile specifice ale propunerii**

Prezenta propunere specifică domeniul exact de aplicare al Directivei privind gazele naturale și, prin urmare, al Regulamentului privind gazele³, la conductele înspre și dinspre țări terțe până la frontiera jurisdicția UE. Sunt incluse dispozițiile respective referitoare la accesul părților terțe, la reglementarea tarifelor, la separarea proprietății și la transparență. Ea va permite noilor conducte înspre și dinspre țări terțe să solicite o derogare în baza articolului 36 din Directiva privind gazele naturale. Ea include, de asemenea, posibilitatea ca statele membre să acorde derogări pentru infrastructura de import aflată deja în funcțiune. Pentru a asigura un cadru juridic coerent conductelor care traversează mai mult de un stat membru, este necesar să se determine care stat membru ar trebui să decidă cu privire la o astfel de derogare.

³ Al cărui articol 3 alineatul (2) face trimitere la definiția de la articolul 2 din Directiva privind gazele naturale

Propunere de

DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

de modificare a Directivei 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European⁴,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor⁵,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară,

întrucât:

- (1) Piața internă a gazelor naturale, care a fost implementată progresiv în întreaga Uniune începând cu 1999, are drept obiectiv să ofere opțiuni efective tuturor consumatorilor din Uniune, indiferent dacă sunt persoane fizice sau juridice, noi oportunități de afaceri, prețuri concurențiale, mediu favorabil investițiilor și un standard mai înalt al serviciilor, precum și să contribuie la securitatea aprovizionării și la sustenabilitate.
- (2) Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁶ și Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁷ au adus contribuții semnificative la crearea pieței interne a gazelor naturale.
- (3) Prezenta directivă urmărește să abordeze obstacolele rămase în calea finalizării pieței interne a gazelor naturale, rezultate din neaplicarea normelor privind piața Uniunii la conductele de gaze înspre și dinspre țări terțe. Modificările introduse prin prezenta directivă vor asigura faptul că normele aplicabile conductelor de transport al gazelor naturale care leagă două sau mai multe state membre se aplică și conductelor de transport al gazelor naturale înspre și dinspre țări terțe din Uniune. Ele vor stabili coerența cadrului juridic în cadrul Uniunii, evitându-se în același timp denaturarea concurenței în cadrul pieței interne a energiei din Uniune. De asemenea, ele vor spori transparența și vor asigura securitatea juridică în ceea ce privește regimul juridic

⁴ JO C , , p. .

⁵ JO C , , p. .

⁶ Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale (JO L 176, 15.7.2003, p. 57).

⁷ Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 94).

aplicabil participanților la piață, în special investitorilor în infrastructura de gaze și utilizatorilor rețelelor.

- (4) Pentru a se ține seama de lipsa anterioară a unor norme specifice ale Uniunii aplicabile conductelor de gaze naturale înspre și dinspre țări terțe, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a acorda derogări de la anumite dispoziții ale Directivei 2009/73/CE unor astfel de conducte care sunt finalizate la data intrării în vigoare a prezentei directive. Data relevantă pentru aplicarea unor modele de separare, altele decât separarea proprietății, ar trebui adaptată în cazul conductelor de gaze înspre și dinspre țări terțe.
- (5) Aplicabilitatea Directivei 2009/73/CE în cazul conductelor de gaze înspre și dinspre țări terțe rămâne mărginită la limitele teritoriale ale jurisdicției Uniunii. În ceea ce privește conductele offshore, ea ar trebui să fie aplicabilă în apele teritoriale și în zonele economice exclusive ale statelor membre.
- (6) Prin urmare, Directiva 2009/73/CE ar trebui modificată în consecință,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

Articolul 1

Directiva 2009/73/CE se modifică după cum urmează:

- (1) la articolul 2, punctul 17 se înlocuiește cu următorul text:

„(17) «conductă de interconexiune» înseamnă o conductă de transport care traversează sau trece peste o frontieră dintre state membre sau între state membre și țări terțe până la frontiera jurisdicției Uniunii;”

- (2) Articolul 9 se modifică după cum urmează:

- (a) la alineatul (8), primul paragraf se înlocuiește cu următorul text:

„8. Un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1):

- (a) în cazul în care sistemul de transport a aparținut unei întreprinderi integrate vertical la 3 septembrie 2009;

- (b) în ceea ce privește infrastructura înspre și dinspre țări terțe între frontiera dintre jurisdicția Uniunii și primul punct de interconectare cu rețeaua Uniunii, în cazul în care sistemul de transport a aparținut unei întreprinderi integrate vertical la *[OP: data adoptării prezentei propuneri]*;

- (b) alineatul (9) se înlocuiește cu următorul text:

„9. În cazul în care există în vigoare măsuri care garantează o independență mai efectivă a operatorului sistemului de transport decât dispozițiile capitolului IV, un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1):

- (a) în cazul în care sistemul de transport a aparținut unei întreprinderi integrate vertical la 3 septembrie 2009;

- (b) în ceea ce privește infrastructura înspre și dinspre țări terțe între frontiera dintre jurisdicția Uniunii și primul punct de interconectare cu rețeaua Uniunii, în cazul în care sistemul de transport a aparținut unei întreprinderi integrate vertical la *[OP: data adoptării prezentei propuneri]*;

- (3) la articolul 14, alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

„1. Statele membre pot decide să nu aplice articolul 9 alineatul (1) și să desemneze un operator independent al sistemului la propunerea proprietarului sistemului de transport:

(a) în cazul în care sistemul de transport a aparținut unei întreprinderi integrate vertical la 3 septembrie 2009;

(b) în ceea ce privește infrastructura înspre și dinspre țări terțe între frontiera dintre jurisdicția Uniunii și primul punct de interconectare cu rețeaua Uniunii, în cazul în care sistemul de transport a aparținut unei întreprinderi integrate vertical la [OP: *data adoptării prezentei propuneri*].

Desemnarea respectivă face obiectul aprobării de către Comisie.”;

(3) La articolul 34 alineatul (4), se adaugă următoarea a treia teză:

„În cazul în care rețeaua în cauză este vizată juridic de cel puțin un stat membru și de cel puțin o țară terță, statele membre în cauză se consultă reciproc și cu țările terțe în cauză, cu scopul de a asigura, în ceea ce privește rețeaua în cauză, faptul că dispozițiile prezentei directive sunt aplicate în mod consecvent până la frontiera jurisdicției Uniunii.”

(4) Articolul 36 se modifică după cum urmează:

(a) la alineatul (3) se adaugă următoarea a doua teză:

„În cazul în care infrastructura în cauză se află sub jurisdicția unui stat membru și a unei (sau a mai multor) țări terțe, autoritatea națională de reglementare se consultă cu autoritățile competente din țările terțe înainte de a adopta o decizie.”;

(b) la alineatul (4) al doilea paragraf se adaugă următoarea a doua teză:

„În cazul în care infrastructura în cauză se află, de asemenea, sub jurisdicția uneia sau mai multor țări terțe, autoritățile naționale de reglementare din statele membre se consultă cu autoritățile relevante din țările terțe înainte de a adopta o decizie cu scopul de a asigura, în ceea ce privește infrastructura în cauză, faptul că dispozițiile prezentei directive sunt aplicate în mod consecvent până la frontiera jurisdicției Uniunii.”;

(5) la articolul 41 alineatul (1), litera (c) se înlocuiește cu următorul text:

„(c) să coopereze, în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, cu autoritatea sau cu autoritățile de reglementare din statele membre în cauză și cu agenția, precum și, în cazul infrastructurilor înspre și dinspre țări terțe, cu autoritățile relevante din țara terță, cu scopul de aplica în mod consecvent, cu privire la această infrastructură, dispozițiile prezentei directive până la frontiera jurisdicției Uniunii.”

(6) la articolul 42 se adaugă următorul alineat (6):

„6. Autoritățile de reglementare se consultă și cooperează cu autoritățile relevante ale țărilor terțe în ceea ce privește operarea conductelor de gaz înspre și dinspre țări terțe cu scopul de a asigura, în ceea ce privește infrastructura în cauză, faptul că dispozițiile prezentei directive sunt aplicate în mod consecvent până la frontiera jurisdicției Uniunii.”

(7) la articolul 49 se adaugă următorul alineat (9):

„În ceea ce privește conductele de gaz înspre și dinspre țări terțe finalizate înainte de [OP: *data intrării în vigoare a prezentei directive*], statele membre pot decide să deroge de la articolele 9, 10, 11 și 32 și de la articolul 41 alineatele (6), (8) și (10) în cazul tronsoanelor acestor conducte aflate între frontiera jurisdicției Uniunii și primul punct de interconectare, cu condiția ca derogarea să nu aducă atingere concurenței sau bunei funcționări a pieței interne a gazelor naturale din Uniune sau a securității aprovizionării Uniunii.

Derogarea este limitată în timp și poate fi supusă unor condiții care contribuie la respectarea condițiilor de mai sus.

În cazul în care conducta de gaz în cauză se află în jurisdicția mai multor state membre, statul membru în a cărui jurisdicție se află primul punct de interconectare decide cu privire la derogarea pentru conductă.

Statele membre publică orice decizie privind o derogare în conformitate cu prezentul alineat în termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentei directive.”

Articolul 2

1. Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la [PO: un an de la data intrării în vigoare], cel târziu. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul acestor acte.

Atunci când statele membre adoptă aceste acte, ele cuprind o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o astfel de trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a acestei trimiteri.

2. Statele membre comunică Comisiei textul principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 3

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 4

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Parlamentul European
Președintele

Pentru Consiliu
Președintele